

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3346/2019. (XII. 6.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 4.Bv.2698/2018/13. számú végzése és a Budapest Környéki Törvényszék 5.Bpkf.479/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Szabó Gábor) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye az volt, hogy az indítványozó, korábbi fogvatartott, kártalanítási kérelmet – az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt 2017. április 9. és 2017. november 18. napjáig terjedő időszakra az illetékes büntetés-végrehajtási intézet bírójánál 2018. február 19-i és 2018. március 8-i dátummal a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 144/B. §-ban meghatározott panaszt terjesztett elő.
- [3] Kifejtette, hogy a megjelölt időszakban jellemzően a zárka túlzásúfolttsága, a hideg vacsora, a penészes és koszos fürdő, valamint az ágyi poloskák és a fertőzésveszély kapcsán sérültek az alapjogai.
- [4] Az első fokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja a rendelkezésre álló adatok alapján megállapította, hogy az indítványozónak a 2017. november 19. napja és 2018. február 19. napja közötti időszakból 87 nap vonatkozásában sérültek az alapvető jogai a nem megfelelő fogvatartási körülmények miatt. Az eljáró szerv ezért a Bv. tv. 10/A. § (1) bekezdése szerinti sérelem miatt kártalanítást állapított meg számára. Az indítványozó 2017. április 9. és 2017. november 18. napja közötti kártalanítási igényét érdemi vizsgálat nélkül elutasították a Bv. tv. 70. § (5) bekezdés c) pontja alapján, tekintettel arra, hogy a panaszt 3 havonta kell előterjeszteni.
- [5] 1.2. A végzés ellen az indítványozó jogi képviselőjén keresztül fellebbezést nyújtott be, amelyben előadta többek között, hogy a Bv. tv. 70/A. § (5) bekezdés c) pontja nem sorolja fel kártalanítás elutasítása körében a 3 hónapon belüli panasz elutasítását. Érvéle szerint a hivatkozott rendelkezés nem a panaszok, hanem a panasz előterjesztését követeli meg, ezen felül kitért arra is, hogy a Bv. tv. nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely szerint a hosszabb időre tekintettel előadott panaszok elmulasztásának az elutasítás lenne a következménye.
- [6] A másodfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék az elsőfokú végzést megváltoztatta, és a megállapított, kártalanítás szempontjából érintett napok számát 70-re csökkentette, a végzést egyebekben helybenhagyta. Az indokolásban kifejtette, hogy a bejelentett fellebbezést nem osztotta, ugyanis a Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdése, úgy rendelkezik, hogy amennyiben az elhelyezés során az alapvető jogokat sértő körülmények hosszabb időn át fennállnak, a jogsérelem megszűntének hiányában a panaszt 3 havonta újra elő kell terjeszteni. Ellenkező esetben a panasz előterjesztésétől visszafele számított 3 hónapon túl a kérelemnek nem lehet helyt adni.
- [7] Ezen felül megállapította, hogy a büntetés-végrehajtási bíró a panasz benyújtásának napját tévesen határozta meg. Az elítélt azt 2018. március 6. napján a kártalanítási kérelem előterjesztése után nyújtotta be, de még a fogvatartása alatt. Ez indokolta a kártalanításban érintett napok számának csökkentését.
- [8] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Budapest Környéki Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 4.Bv.2698/2018/13. számú végzése és a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 5.Bpkf.479/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének

- megállapítását és megsemmisítését kérte, mert véleménye szerint az Alaptörvény I. cikkébe, II. cikkébe, III. cikkébe, IV. cikk (4) bekezdésébe, XXIV. cikk (1) bekezdésébe, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütközik.
- [9] Panaszában előadta, hogy sérült az emberi méltósághoz való joga azzal, hogy a Magyar Állam a fogvatartása során nem biztosította számára a szükséges életteret, hosszabb ideig túlszűfolt cellákban volt elhelyezve.
- [10] Az Alaptörvény I. cikkének (1) és (3) bekezdését és a II. cikkét idézi, azonban azokkal kapcsolatosan érdemi indokolást, hogy a támadott bírói döntések miért sértik ezen alapjogait, nem adott elő.
- [11] Az Alaptörvény III. cikkében foglalt kínzás, embertelen, megalázó bánásmód tilalmának, valamint a IV. cikk (4) bekezdésében foglalt alaptalan vagy törvénysértő módon történő szabadságkorlátozás esetére járó kártalanításhoz való jog megsértését abban látta, hogy a Magyar Állam számára nem biztosította megfelelően ezen utólagos kompenzációhoz való jogosultságát a sérelmezett időszak tekintetében.
- [12] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében és a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz való jogának sérelmével kapcsolatban az indítványozó kifejtette, hogy a bíróságok téves jogértelmezése a több hónapon át tartó alapvető jogi sérelmek figyelmen kívül hagyásával megfosztotta a korábban említett Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdésben foglalt kártalanításhoz való jogától.
- [13] E körben panasza alátámasztására hivatkozik az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatára, az Alaptörvény 28. cikkében foglalt az Alaptörvénnyel összhangban való tisztességes bírói jogértelmezés követelményére, valamint a Bv. tv. preambuluma és arra, hogy a Bv. tv. nem tartalmazza konkrétan azt, hogy 3 hónap elteltével a panaszt újra be kell nyújtania a fogvatartottaknak.
- [14] Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróság olyan feltételt követelt meg, amelyet a törvény nem tartalmazott, tehát „jogot alkotott”, a jogból kötelezettséget formált, figyelmen kívül hagyva ezzel a törvény célját és a jogalkotó akaratát, aránytalan hátrányba hozva a fogvatartottakat.
- [15] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [16] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be.
- [17] Az Abtv. 27. § a) pontja értelmében az indítványozó az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme miatt fordulhat panasszal az Alkotmánybírósághoz. Az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdése az alapvető jogok jelentőségét deklarálja, és az állam kötelezettségét határozza meg az alapjogok védelme vonatkozásában, ezért e rendelkezés sérelmére alkotmányjogi panaszt közvetlenül alapítani nem lehet {3231/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [8]}.
- [18] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány – az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdése, XXIV. cikk (1), valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdése – a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az alábbiak szerint – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntést, indokolja annak Alaptörvénybe ütközését, és kifejezetten kéri a megsemmisítését.
- [19] Ugyanakkor az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény II. cikk és III. cikk tekintetében nem fejtett ki alkotmányjogilag releváns értékelhető indokolást, tehát nem teljesítette az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt indokolási kötelezettséget. Erre figyelemmel az alkotmányjogi panasz – az említett alaptörvényi rendelkezések tekintetében – érdemi elbírálásra nem alkalmas.
- [20] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz – az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdése és a XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29–31. §-aiban foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [21] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben felperesként lépett fel. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott ítélettel szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.
- [22] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeiként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.

- [23] Az Alkotmánybíróság állandósult gyakorlata szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírósági eljárást befejező döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt és az abban biztosított jogokat védi. Ebből következően az Alkotmánybíróság tartózkodik attól is, hogy törvényértelmezési és dogmatikai, szakjogi kérdésekben állást foglaljon {7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33], [38]; 3074/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [68]} mindaddig, amíg a jogalkalmazói jogértelmezés közvetlenül nem befolyásolja valamely alapjog gyakorolhatóságát és tényleges érvényesülését {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [51]; 14/2015. (V. 26.) AB határozat, Indokolás [51]}.
- [24] Az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott – figyelembe véve az eljáró bíróságok végzésében kifejtett indokolását, amelyben egyértelműen levezetik a törvényhely értelmezését és annak pontos tartalmát, ami kapcsán az indítványozó a bírói értelmezést vitatta –, hogy az indítványozó panasza a sérelmezett döntéssel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, tehát nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [25] 5. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2019. november 19.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1504/2019.

